

PEST, JUNIUS 30.

26. szám.

I. FELÉV. 1864.

Megjelenik minden esütörtökön. Szerkesztő lakása (kegyesrendiek épülete 32. sz.) Ügynöki hivatal: (Lipótutca 8. sz.)

Julius, 1. Teodorik, 2. Sarlós B.-Assz. 3. Vas, Kornél (Evang. Ovjátok magatokat a hamis profétáktól. Máté 7. 15—21.) 4. Ulrik, Berta, 5. Domitian, 6. Izaias, 7. Vilibald.

Előfizetés: helyben félévre 1 frt 31 kr egész évre 2 frt 62 kr; vidékre félévre 1 frt 66 kr, egész évre 3 frt 32 kr o. 4.

Mik voltak az indokok, melyek hazánkban a kereszténység elleni lázadásokat előidézték, és mit eszközöltek a pogányság elleni lázadásai?

(Vége.)

Az új hit felületes ismerete a hittérítők nyelvgyarlóságából származott, kik külföldről egy apostoli szent szózatból hivatva jöttek be az országba, hogy megkezdjék a nagyszerű vallási s ép ez által az álladalmi átalakulásokat a külföld mintájára. Voltak ugyan közöttük, kik a nemzeti nyelv ismeretével bírtak, hanem ezek száma fölötté csekély volt; ellenkezőleg sokkal nagyobb volt azok száma, kik vagy sehogy sem beszélték nemzeti nyelvünket, vagy csak úgy, hogy azon csekély és tökéletlen német nyelvbeni ismeretek segítségével, melyeket sokan a magyarok közül a német földön tett kalandozási idő alatt magoknak megszereztek, érthetőkké lőnek. Hogy ily körülmények között gyökeres tanításról és valódi alapos szilárd meggyőződésről szó sem lehetett, az természetes és nem szorul bizonyításra. Mindenki saját tévelyében maradt; mert az eszközök nem csak fölösletni és tisztába hozni ezeket, hanem még felfűdözni sem voltak a missionariusok kezében. Innen következett, hogy a későbbi időkben a lázadások gyérültek s jelentéktelenebbekké lőnek, mint-hogy a mily fokban a hitszónokok nyelvismeretei növekedtek, ép oly fokban kezdék az igazság tanának érthető és rendszeres előadásával az elmék zavarát, a kételyeket és a tévelyeket szétoszlatni és az ismereteket az új vallás tanai körül szilárd és biztos alapokra fektetni. A lázadások leginkább a nép alsóbb osztályaitól származtak, minthogy itt a legesekélyebb értelem és belátás honos volt.

A tan fönsége tehát nyelvhiány miatt beburkolva és titok maradt. Itt azonban ne állapodjunk meg, hanem folytassuk tovább kutatásunkat. E körülmény között mi történt tovább?

Minthogy a szent király látta, hogy a keresztény

vallás hazánkban csak úgy terjesztethetik, ha annak fölvevését szigorubb törvények sürgetik, e végből a kereszténység fölvevését szigoru, tevőleges törvénynyé tette, megparancsolván, hogy kiki hagyja el a pogányságot s kereszteltesse meg magát és háznépét bizonyos meghatározott időre, mert különben az engedetlenek fej- vagy jószágvesztésben fognak részesülni. E tevőleges törvény működött, minthogy azok, kik mindeddig haboztak, ha valljon letegyék-e a régi vallást és az ősi szokásokat, és fölvegyék-e az újat amannak helyébe, és azok, kik makaességuk miatt az új életrendszer szigorubb szabályaihoz simulni nem akartak — most egy komolyabb fölszólítással megrohanva, a király komoly szándékáról meggyőződve, a keresztviz alá sietni nem mulasztották el. Azonban ki előtt nem tiszta dolog, hogy most igen sokan félelem miatt vették föl a keresztény vallást, kiknél az indító ok nem az igazságról meggyőződés volt, hanem azon törvény, melynek értelmében elvesztendő voltak vagyonukat, szabadságukat és életüket? Az üdvös törvény tehát sokaknál visszas hatásu és befolyásu volt, minthogy sokan a keresztény nevet viselték, a nélkül, hogy lélekben keresztények lettek volna, sőt ellenkezőleg titokban és belsőleg a pogányság istenének szolgáltak; fölvevék tehát a keresztény nevet, mint a kül megrohanások és megtámadások elleni biztosítékul. Hogy innen sok baj származott, azt a józan ész átlátja és a történet bizonyítja.

De térjünk ismét vissza az idegenekre, kik országunkba bevándoroltak a keresztény vallás terjesztése végett. Tagadhatatlan, hogy ez ügyben befolyásuk igen nagy volt, ugymint kik e vallás fönséges szellemét, mint az e tárgyban igen előrehaladt külföld fiai, tökéletesen áthatották, azonban ép oly befolyással segíték elő a lázadásokat is, és ennek oka azon előmozdításokban rejlett, melyekben ők részesültek hazánkban. Már szent István alatt sokan vándoroltak be honunkba annak fölszólítására, minthogy a böles király átlátta, hogy külelemeknek kell befolyniok a bensőkre, ő megismerte azon óriási különbséget, mely az értelemben a külföld és a haza között létezett. Hogy a külföld hasznos és

ezélravezető elemeit nemzetébe is elegyítse, azért hívta be amannak fiait; mert csak így, csak ily befolyások alatt történhetett az átalakulás az erkölcsökben, az életmódban. Hogy azonban e jótékony külelemek folytonosan megmaradjanak, mi volt észszerűbb és bölesebb, mint őket e földhez lekötöni, és külső körülményöket a viszonyok által sajátjává tenni? Innen történt, hogy István tetemes birtokokkal, magas ranggal, jeles kiváltságokkal és kiváló előzékenységgel halmozta el a külföldről bevándorolt urakat.

Istvánnak a külföldiekkel e bánásmódja egyesekben, a nemzet büszkébb egyeiben keltett ugyan elégtelenséget és boszankodást, legkevésbé azonban lázadást; minthogy ő a nemzetnek az említett elégtelenség által fölkelte gyanakodását, mely a honszeretlenség vádját rája gördíté — teljesen eloszlátá több-águ intézményeivel, melyek csak is a hon és a nemzet boldogításának előmozdítását és fokoztatását tekinték. Ugyanazon bánásmódban részesültek a hon értelmesebb fiai is, s innen be kellett a nemzetnek látnia, hogy sz. István szívét nem az idegenek iránti szeretet dagasztá, mert idegenek voltak, hanem, mert befolyásuk üdvös volt a hazára. Igaz, hogy más szint öltött az idegenek kitüntetése a későbbi királyok alatt, kiket nem a szent cél ösztönözött az ily bánásmódra, hanem a dőlyfősség és romlottság. Így történt az István utódjának zsarnoki és szomorú országlata alatt. Az olasz származású Péter, sz. István nővérének Urseolo Otto velenzei dogetól született fia, ki már akkor, midőn először tette lábait az igaztalanul birtokába került trón lépésőire, beszennyezte magát a legaljasabb tettel, midőn Seböst és Budát, Vazulnak, a törvényes trónörökösnek megnyomorított — udvarába fogadta s kegyekkel elhalmozta, — ez a Péter hazájából, Olaszországból az idegenek egész tömegét szőlította be a hazába, kik a legromlottabb erkölcsök gyalázatos iszapjában heverve, a legmegvetendőbb életmódot viselték, és mérges lehetőkkel a nemzeti erkölcsöket is megronták. Ezeket a külföldieket a magyarokat méltán sértő módon eléjük helyezé, kitüntetésekkel, meg nem érdemelt tisztségekkel elhalmozta, s hogy ők költséges dőzsöléseikből ki ne fogyjanak, és a pazarul kiállított lakomákban hiányt ne szenvedjenek, kelletlenül jobban és a hon szentesített törvényei ellenében igaztalanul megadóztatta a népet. Iszonyu volt az állapot az országban, melyet ezen idegenek alatta létrehozta; tehát nem esoda, ha a nép ingerültsége föllobbant, és az új religio iránti ellenszenv a legmagasb polezra hágott, minthogy épen az új religioval együtt az idegeneket is láták behonosodni.

Azonkívül az idegenek kivándorlásával együtt egy sajátyszerű viszony is létesült a haza és külföld iránt. A hon függetlensége veszélyeztetve lön. Lapozzuk csak a dolgok állását. Péter király, hogy magának biztos oszlopot és támpontot szerezzen a hazában nyilvánuló elégtelenség és kormánya megdöntésére keletkező pártok, szintugy a netalán kitörendő politikai lázadások ellen, a német császárhoz fordult, annak évenként adót, és a tőle való függést és főnhatóságának elismerését ígérte, s így a császár véduroságát megvette maga számára. Így tett a féltékeny és zsarnok Aba Sámuel

trónbitorló is. E két király alatt maga az ország földje is megesonkított, így például a Lajthán tuli föld egészen a bécsi erdőig a német császárnak ajándékozott. E viszony tehát, melynek szellemében az ország feje, a király a császár jobbágya volt, s melynek értelmében az ország függetlensége, a haza szabadsága el volt áruva, föllázítá a nemzetet. És hol keresték ismét a baj alapokát, hol a mérges fulánkot, mely a hazán és a nemzet testén a veszélyes sebet ejté? Ismét a keresztény vallásban; innen eredt szerintök minden rossz, innen minden baj, ez volt a fulánk, mely mérgevel bemételeyezte a házi és polgári élet boldogságát. Oh valóban ez a vélemény, ez a hit, ez a meggyőződés a legbalabb, a legalaptalanabb, a legigaztalanabb volt! Ez eszme a legferdebb, és ez ítélet a legfonákabb volt, s innen lelkismeretesen és biztosan mérlegelhetjük hazánk népének akkori értelem-állapotát, és élénk képet alkothatunk magunknak az akkori észtan szelleméről. Innen láthatjuk meg a mély árnyat, mely a kifejtetlen lelki tehetségeken sötéten elvonult, és a sátán működését innen ismerhetjük meg, ki, hogy szétrontsa az isteni ültetvényt, megvadítá az emberek elméjét és észvilágát, elrabolta tőlök a józan ítéletet és a helyes megismerést. Csalárdul közelgett az elősorolt alakokban az emberi boldogság szentélyéhez, hogy a nyugalom utolsó parányát is megsemmisítse, vétkes vágyakat, esalfa képeket és esztelen ohajokat keltett föl a keblekben, melyek a lelket kigyóként övedzék körül és szánandóan korbácsolták.

Ezek voltak tehát az indokok, melyek többször veszélyes forrongásokat támasztának hazánkban a szent hit ellen. Legelőször Kupa, a somogyi vajda, tüzte föl a lázadás zászlaját, azonban szent István által Veszprém mellett tönkre tétetvén, fölkiáltott a hitehagyott Juliannal: Győztél, Galilaeai! A második zavart Gyula vezér, Zombor fia, támasztá Erdélyben, honnan a lázadás a tiszai részekre is kiterjeszkedett, de a mint Kupanak, ugy Gyulának kezében is a pogányság lobogója megbukott a kereszt hatalmától, maga a lázadás szítója és vezetője fogságba és tömlöczbe került, a hol elméje a mély csendben megfontolhatta és átkozhatta a harezot, melyet a kereszt ellen viselni akart, a hol elmondhatta magának egy órában: Győztél, Galilaeai! Gyulának két fia volt Bua és Boknya, ezek szövetekezve Vathával, a harmadik forrongást hozák létre Endre király trónraléptekor, kitől azonban erélyesen elnyomott és a zavargók serege tönkre tétetett, ugy, hogy itt is a kereszté volt a diadal és a győző a galilaeai Jézus! Az utolsó jelentékenyebb lázadást végre János, Vatha fia indította a szent hit ellen első Béla király alatt. És valljon más volt-e itt az eredmény, mint a többi lázadónál? Ugyanaz a bukás és legyőzetés történt ennél is. Béla király a lázadásban részeseket szolgasággal büntette meg, a főczinkosokat azonban Jánossal együtt halállal kivégeztette, s midőn amazok a szolgaság terhes igáját türek, emezek pedig a vérpadra fekteték fejüket, lehetett-e más gondolatjok, mint a hitehagyott romai császár végfohászja: Győztél, Galilaeai!

Miután az indokokat rövideden és tollunk gyakorlatlanságával egyszerűen és együgyű előadásban ugyan, de hiven, ugy a mint azok a történet lapjain följegyezve

vannak — előadtuk volna, adjuk végezetül körrajzát is e lázadások eredményeinek.

Az eredményben hazánk azonos a romai világbirodalommal. Mi történt itt és mi történt ott? Midőn a császárok megkezdték a kereszténység elleni nyílt harczokat, sokan félve vagy a halál különféle nemeitől, melyekkel a hitvallók kivégeztettek, vagy félve anyagi érdekek csökkenésétől, vagyonuk s méltóságuk elvesztésétől, visszatértek a pogánysághoz, áldozva az isteneknek. Ez történt hazánkban is. Midőn a kereszténység elleni lázadások kitörttek, sokan, kik a kereszténységet csak a büntetéstől félelem miatt fölvtették, a nélkül, hogy titokban megszüntek volna áldozni az isteneknek, a lázadás zászlaja alá gyűltek, és így az egyház megtisztult a rothadt tagoktól. A lázadások által lemetszettek a fa fattyuhajtásai. A mint az arany a tűzben tisztítottatik, úgy tisztított az egyház a lázadások- és üldözésekben. Az üldözések voltak tehát a próbaidők, melyekben kiki benső meggyőződését nyilvánítsa, melyekben bizonyítsa, hogy vallott hitét szereti mindenek fölött, jobban az életnél és jobban a földi, az anyagi érdekeknél. Az üldözés volt a rosta, melylyel elválasztotta a buza a konkolytól.

Mi tehát ebből a természetes következtetés?

Az, hogy Isten küldé a népekre az üldöztetéseket, hogy megtisztítsa anyaszentegyházát minden rothadt tagtól, nehogy az egészségesek is a rothadásnak kitéve legyenek; hogy tiszta legyen anyaszentegyháza, miként tiszta volt annak alapítója, ki a világ végezetéig láthatlanul az anyaszentegyház élén áll, azt kormányozza és az enyészettől megóvjá; hogy szent legyen, miként maga Jézus Krisztus, ki azért alapítá az anyaszentegyházat, hogy mindazok, kik az igaz utról eltérítetése veszélyének ki vannak téve, ide meneküljenek, itt hitökben, erényökben megerősödjenek, szóval, hogy itt szentekké váljanak s így érdemesek legyenek az örök élet jutalmára!

Mohi Tivadar.

A kereszt.

Vérző kinja közt a dult kebelnek
Ajkim but és szenvedést lehelnek.
Tört szememben véres köny ragyog.
Hol talállok enyhet, irt e szívre...?!
Oh, e szív fájdalomi végtelen nagyok!

Benne kinra csak kinok felelnek,
És úgy tépik vérző keblemet;
Ha esatái vad rohamra kelnek,
Elsötétül a kebel világa
S a sötétség mindent eltemet.
— A viharborus réméjszakát
Száz meg száz villám hasítja át;
S míg a lángja enszivemre gyul,
— Összeégye — a remény virága
Hamvadt pernyeként el... szerte hull...
Érzelemlát dult üszkeim tenyésznek
Uj villámi a gyötrelmi vésznek...
S egyre égnek, egyre sujtanak.

Meddig türjem ezt a kincsatát

Még reménytelen?!...

Nines... oh nines vigasz számomra hát?!...!

Nines, ki megment, nines, ki enyhet ad?!

Jöj halál... bum gyászos éjjelére!

Csak egy tördöfés... s mindennek vége,

Megszün a kin, mely keblemben ége.

Csak, csak egy tördöfés... s ha jól talál,

Megment mindentől majd... S a halál

Azt, mit már hiába kérek a világtól

S a pokol már tölem megtagad:

Enyhet, békét és nyugalmat ad.

Rajta hát!

Villog a tör. Már emelve áll!

Göresösen ragadja meg kezem,

Arcomon hideg veritek cseppjét érzem...

Lelkemben az élet és halál

Ellankadva vivnak vég esatát.

Élet... És halál...!!

Vérző a kin, vérzőbb a gyötrelmem,

Oh ily élet mitsem ér nekem,

Nem... Halál, halál, tiéd a győzelem;

A halálban nyugtomat lelem.

Rajta hát!

Villog a tör. Csak egy pillanat

És hideg vasára forró vér patakzik,

Sujt már... Hah de mi ez?!... Rémes mély sohaj.

Mintha szánna... Hah de im megint...

Néma borzadás fut rajtam át...

Föltekintek...

Kis kereszt függ szük szobám falán

Porlepetten,

Régfeledten,

S róla Jézus véres képe int.

A mint pillantásom rája téved,

Ujabb borzadás fut rajtam át.

Nines eröm. Kibull a tör kezemből,

Mert ő rám tekint.

Oh e kép, e néma pillanat

Bus lelkem sötét mélyébe hat.

Térdre hullok, hogy imádkozzam,

De szememből bánat könye hull,

S csak merengek, némán, szótlanul.

A keresztől égi béke leng le

S míg könyes szemem azon merenge

S Jézus kinját enszivembe vésem,

Nemhogy jobban fájna tőle,

Kinja enyhül keblem bánatának

S elfelejtem minden szenvedésem',

Elfelejttem minden szenvedésem'

De szememben égő köny ragyog.

Oh, de a köny jól esik nekem...

Érted áldozom e könyet, édes Istenem,

És kinodra hogyha gondolok

Végtelen vigasz jut abból énnekem,

Lelkemenk kívánt nyugalmát föllem.

* * *

Kérditek, mi az, mi a kebelre,
Mely már, fájdalommal telve,
Önkinját viselni nem tudá,
Szent nyugalmát s békéjét adá?!
S lelkemet ily hőssé edzheté,
Hogy feledjem ennen szenvedésem?!
„Szózat az, mely a keresztről hangzik,
Szózat, a szent s üdvadó hité.”

Ránosztai Rezső.

Sz. Péter és sz. Pál.

„Te vagy Krisztus, az élő Istennek fia“; ezen örökké nevezetes szavakkal tőn sz. Péter tanúságot arról, hogy Jézus—Isten. És az Üdvözítő e vallomást világos szavakkal isteni ki nyilatkoztatásnak mondotta: „Boldog vagy Simon, Jonas fia, mert a test és vér nem jelentette neked, hanem az atyám, ki mennyekben van“ (Máté 16, 17). Péter tehát, az apostolfőnök, a mennyei fénytől megvilágítva, nyerte el sziklaszilárd hitét.

S nem méltó társa-e sz. Pál, kit ismét mennyei fény világított meg, midőn őt az ég hatalmas szava a keresztények üldözésében megállította?

A rendületlen hitnek példányképei sz. Péter és sz. Pál, kik, ugyanazon-egy napon ontván vérüket Jézus hiteért, az anyaszent-egyház rendelése szerint ugyanazon és közös ünnepen tiszteltetnek. Igen szépen éneklí e napon a magyar nép:

Ők az első hitbajnokok
S legfényesebb esillagzatok,
Hitők erős oszlopára
Épült Jézus szentegyháza.

Az üdvösség szent forrását,
Jézus égi tanítását
Ők hirdették a világnak
S érette vért is ontának.

A hatalom szent kulcsait,
Melyekkel az ég ajtait
Felnyithassák lelkeinknek,
Megváltónktól ők nyerték meg.

És öröklő ígéretet
A Megváltó nekik tett:
Hogy anyaszentegyházával
Lesz ő a Szentlélek által!

Sz. Péter, meghívása előtt, Simonnak nevezetett. Maga az Üdvözítő mondja, hogy ő Simon, Jonas fia. Testvérbátyja András apostol volt. A Naphtali nemzetségtől lakott Galilaeában, Genesareth közelében, Bethsaidában töltvén ifjúságát, miután megnősült, Kafarnaumban telepedett meg. András testvére folytonosan vele volt, segítvén a kézi munka által szerzendő keresetre utasított háztartást a szükségeseikkel ellátni. Halászként voltak, miként a hagyományok kétségen kívül helyezik. Ajtatos érzelmeiknél fogva a pusztában predikáló keresztes Jánosnak tanítványaihoz csatlakoztak. Itt történt, hogy egykor ker. János meglátván az arra menő Jézust, ihlettségében így kiáltott föl: „Ime, az Isten báránya!“ A tanítványok közül kettő, kiknek egyike András volt, Jézushoz csatlakozván, ennek barátságát egész napon kereszttől élvezték. „Megtaláltuk a Messiást“, így szólt a hazatérő András öseséhez, ki csakhamar fölkereste Jézust. Ez őt e legelső alkalommal azzal tüntette ki, hogy nevét „Kephas“ra (szikla) változtatta.

Néhány hónap mulva követőül hívta Jézus Pétert és Andrást, kiket házukban is meglátogatott. E két első apostol szemeláttára esodát is művelt az Üdvözítő, Péternek napát egyetlen szavával a hidegleléstől meggyógyítván.

Ez idő óta Péter folytonos utitársa lőn Jézusnak, az ő szeme láttára történt a gazdag halászat, a hullámok fölötti megjelenés stb. Sz. Péterben legragyogóbb fényben tündöklött a hit, melyért őt Jézus egyháza alapszikkjának nevezte. Neki adott a kuleshatalom. Alázatossága kitűnt, midőn Jézus apostolainak lábait mosta. Ő volt a legelső, kit Jézus az utolsó vacsorán sz. testével s vérével táplált. Neki ígértetett, hogy Jézus vele lesz a világ végezteig.

Szent Péter töredelmességének is fényes példáját adta. Midőn szeretett mesterét háromszor megtagadta, a megszólalott kakas szavára megenlékezett Jézus jövődőlésére és gyarlóságát megbánván keservesen sirt. A halottaiból föltámadt Jézus Péternek is megjelent és megmutatván neki a sebhelyeket, világosan meggyőzte őt föltámadásának valóságáról. Kevéssel utóbb megbizta őt az egyház kormányzatával, mondván: „Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.“ Péter saját szemével látta Jézust felbökben dicsőséggel mennybe szállani.

A Szentlélek vétele után sz. Péter hirdette legelőször az evangéliomot és tette Jézus nevében a legelső esodát. Ő volt egyszersmind az első, ki a hitért üldözést szenvedett.

Midőn **sz. Pál** Jézus követőinek üldözése helyett maga is Jézusnak legbuzgóbb követője lőn, sz. Pétert kereste föl s ennek ihletett ajkairól tanulta a szent hitet. Mondhatni, sz. Pál apostoli küldetését mintegy sz. Péter kezéből vette. Így vélekedik Bossuet, sőt sz. Chrysostomus is. „Föl kellett — így szól az utóbbi — sz. Pétert keresnie, nem csak azért, hogy a hitben fölvilágosítást nyerjen, hanem hogy bizonyosságot tegyen arról, miszerint nem elegendő sz. Pál buzgóságával birnunk, hanem szent Péterrel, az egyház fejével szoros összeköttetésben kell lennünk.“

Midőn az evangéliom hirdetése végett az apostolok elváltak egymástól, Péter, Jakabot hagyván Jeruzsalembe püspökül, Antiochiát választotta működése helyéül. Pontus, Galatia, Bithynia és Kis-Ázsia népei hallották és bámulták őt. A többi apostoltól alapított ker. községeket meglátogatta. Romában is hirdette Jézus tanait. Jeruzsalembe visszatérvén Agrippa őt tömlöczbe vettette, melyből isteni segélylyel kiszabadult. Ezután valószínűleg ismét Romába ment.

Később Pétert ismét Antiochiában látjuk, a hol sz. Pállal találkozott.

Azonban miért soroljuk föl sz. Péternek tetteit? Szükséges-e, hogy sz. Pál életét eseteljük, ki az egyes ker. községekhez intézett levelekben magának örök emléket emelt? Kell-e ker. olvasóinkat sz. Péter és sz. Pál apostolok tiszteletére buzdítanunk, kik véreket onták Jézus sz. hiteért?

A mamertini börtönből vezették a két apostolt a vesztőhelyre, a hol sz. Pál, mint római polgár, lefejeztetett, sz. Péter pedig — a hagyomány szerint fejfelé — keresztre feszített, Justinus szerint a közönséges időszámítás szerint a 66-ik, Krisztus kereszthalála után pedig a 37-ik évben!

Szent Péter és Pál nevének

Mondjunk áldást, keresztények!

Téged áldunk, oh nagy Isten!

Apostolid érdemében.

Jézus szentegyházunk feje!

Tekints örök érdemedre,

Hogy szenteid könyörgése

Lelkünket hozzád segítse.

Kirándulási levelek.

(Folytatás.)

Temesvárról visszatérve, Baziáson ébredtünk fel. Erre a Duna az ugynevezett Papagály-szigettől egész Orsováig s azon túl igazán regényes. A folyamnak nincs többé partja, hanem meredek sziklafalak közt hömpölyög lomha kavargással. Drenkovánál hajót és kormányost váltottunk. Néhál csak arasznyi távolságra csuszamlík el a hajó a szirtek között. Balra fut a Szechenyi-ut. Az egész délután oly rövidnek tetszett, mint sehál utunkon, annyi nézni való kínálkozott a szemnek. Későn értünk Orsovára, az ország szélére. A derék plebános, kinél igen jól éreztük magunkat, szíveségből kellő intézkedéseket tett, hogy átbozsássanak Oláhországba. Meglevén az engedély, az órházak felé indultunk. A mint a határhoz közeledtünk, sajátos érzés támadt belsőmben, mely egy kápolna látásában mintha édesen megnyílt volna. A kápolna, melynek tetje a fák közül kiesillámlík, az országuttól balra vagy 150 lépésnyire egy hegy tövében fekszik. A sik cserjével, vadvenyigével van benőve, de a 8-szögű kápolnához faszor és kövezetes ut vezet. Került hat ezer fűtba és jelöli a helyet, hova elásatott a magyar sz. korona. Főltalálása története a plebánia irattárában olvasható a leghitelesebben. Láttunk azon román arczképét, ki legelső útott kapájával a ládára. Az e helyen nőtt vadvenyige-pálezát kedves ereklye gyanánt őrzöm. Oláh földre lépven, siettünk a Vaskapuhoz, mely hosszu morájával mintha diéséneket mondana a legnagyobb magyarnak, kinek szelleme itt emléket emelt magának. A gőzhajó erősen küszködött fölfelé, de mégis győzelmesen. Emlékköveceket szedve, esolnakra tültünk, hogy a szigetbéli török várba Adakaléba evezzünk. Partot érve, elfogott egy török katona s keresztül néhány bástyalakon jobban mondva, lyukon, melyekben rozsdás ágyuk heverték, a helytartóhoz vezetett, ki ép egy török boltban volt, a hol utánzóhatlan nyugalommal divánon ülve hatalmasan pöfékelte. Mitután a plebános ur bemutatott, ki mint az apostolok minden embernek nyelvén beszél, nagyon látszott megbotránkozni azon, hogy pap létünkre nincs szakálunk. Röviden fölvilágosítván őt és a felénk nyújtott fekete kávéból néhány kortyot nyelvén, a bazárt néztük meg. A fabódékban mindenütt törökült keresztbe vetett lábakkal, közönyösen tekintve ránk. A török imola hajdan a minoriták temploma volt, most igen rouda. — Elbueszva a jó lelkésztől, ki itt valódi missionarius, Mehádia felé indultunk.

Ez megérdemli a megtekintést. A 400 láb széles völgyet a Cserna folyó hasítja. 660 ühnyi térségen 14 hévforrás bugyog fel. Sok fürdője közt egészségesekek számára van a Herkules-

fürdő. Mondják, ha nem beteg a többiben fürdik, roszul lesz tőle. Az ellátásról jól van gondoskodva. Vendég van itt különféle nemzetbéli. Emlékül kiírtam a gyógyviz vegytani alkatrezeit: kénsavany mész 0 645, szénsavany mész 0 364, kavicsföld 0 142, chlorinatrium 10 779; summa 19,730. Jodnak nyomaik vannak: szénsavany 3 56, légeny 50. E bontás csak a Herkules vizére áll, a többi kétszer is erősebb. Ennek folytán az aacheni vízhez hasonló. Gyógyerejét főleg a köszvényben, csontsérülésben, nemkülönben emésztés hiányában szenvedők tapasztalták. Fekvése a természet nagyszerűsége miatt fölséges. Mondják, skorpiók is találtnak; csipésöket összedörzsölésekkel gyógyítják.

Másnap tovább indultunk. A nép erre csupa román. A templomok itt is, mint a nem-egyesülteknél mindenütt szokás, be vannak kerítve. Miután Teregován kenyér nélkül ebédeltünk, este felé Karánsebesre értünk. Ovidius mondta volna: „Cara mihi sedes“, innen a neve. Valódiilag származik: karan=fekete török szótól s a folyó „sebes“ minőségétől. Az ezen épült vashíd, mely egymásba dugott, ívet alakító hengereken függ, igazán megérdemli a megtekintést.

Rövid utazás után Erdélybe értünk. Hátszeg vidékéről csakugyan elmondhatni, hogy mosolygó táj. Ha régi világban élnek, azt mondanám: egy hatalmas szellem Erdélyt óriási kertekre osztotta s bekerítette hegyekkel, ily kert: Hátszeg, Bárzaság, Alesik stb. Sok hegymászkálás után egy kisebb kertbe jutottunk, melynek hervadó rózsája Hunyadvára. Nem irhatom le a fájdalmas érzést, mely meghatott, midőn utitársam rámutatott, azt mondva: ott áll pusztuló romokban! Egy derék kezretében fölmentünk a várba. Szomorubb érzés fogott el ekkor, mint mikor a kolozsvári temetőn járkáltunk, mert ott, mielőtt halottakkal bevetették, pusztá föld volt, itt pedig élet, eslekvés és a magyar diésőség nagy zászlaja, mely leng időn enyészeten át, itt szövegett. A híd, mely alatt a surranó patak csak oly egykedvűen, mint hajdanta morajlott, veszni indul, szálái inognak. A kapu, mely régi épségében fönáll s melynek csucseitei Hunyady kőcsaga érte, rozsdás recsegéssel fönyílt s mi a penész leheletű tér előtt álltunk. Hova menjünk, mindenfelől repedtek a falak, kidőlt kövek, omladékhalmok merednek felénk. Az udvar füvel és vad bokrokkal van benőve. Egy-egy zöld repkényinda benyul az ablakokon át a szobákba s szétterjedt kuszó ágogaival a falakon feltörekszik. Legelőbb a kápolnába vezetettünk, hol Kapisztrán a magyar sereg győzelmeért s Hunyady a hazáért imádkoztak. A nyirkos fal lassankint hullatja vakolatát. A lépesökön meglátszik még az égés, mely, ha nem esalódom, 1853-ban történt. Kimentünk a kirugó erkélytoronyra, mely földentül áll. A szédítő magasságban, az íblet mellett, mit a történetszentelte falak lehelnek, oly édesbus merengés fogott el, hogy ez talán utunk legünnepeles pereze volt. Az országgyűlési teremben, mely egészen góthmodoru, illatin fölírás olvastunk: „E művet csináltatta nagyságos Hunyady János M. O. kormányzója 1452.“ A csucseitek foglalványaiiban mindenütt ott díszlik a Hunyadyak czimere az ismeretes hollóval. A terem, habár föléje b. Bruck minister központban lejtős födelet csináltatott, nagy mértékben ereszi le gipsz ezífrázatait s néhány év múlva a százados épület bedől. A felső terembeli magyar királyok fresko képeit lemosta már az eső. A padolat mindenütt korhadt, sértetlenül állnak csupán a külalakok góth foglalványai. A kőarabeszek olyak, mintha néhány év előtt kerültek volna ki a szobrász kezei közül. Iszonyu itt az elhagyatás, csupán hollókárogás szakítja meg a csendet, a termekben egy-egy kődarab aláhullása, vagy pedig ha repedt falakon homok szítalódik magától. (Vége követk.)

Katholikus hitélet

Pest, jun. 20. Istennek választott népe kezdte meg a harezot a kath. hit ellen, a római birodalom hatalmas császárai folytatták azt, és pedig oly iszonyu módon, hogy százakat, ezreket, sőt milliókat hurezoltak a vérpadra és végezték ki a legkegyetlenebb módon s kínzások között. De haszatalan minden erőködés! A tetet meggyilkolták ugyan, de a szellem élt, s egy meggyilkolt hívő nyomába ismét ezren meg ezren léptek.

Ezt azonban figyelemre sem méltatták a világ Istentől elpártolt hithideg fiai és eretnekei, a miért is méltó elődeik véres munkáját a legnagyobb buzgósággal karolták föl és folytatták tovább; századokon át meg-megújították a kath. hit elleni támadásaikat, sőt napjainkig folytatják a legnagyobb erőmegfejtés-, kétségbeesés- és elkeseredéssel. Szegény balgák! Az álfelvilágosodás annyira elkábítá fejeiket, hogy már fényes nappal sem látnak; pedig tudhatnák, hogy haszontalan minden erőködésök! Eg és föld elmúlnak, mondá édes Üdvözítőnk, de az én szavaim el nem múlnak, s a kath. egyházon a pokol kapui sem diadalmaskodnak! Avagy nem látják-e, hogy évek, századok folytak le, országokat, nemzeteket temetett az örök semmisség feneketlen örvényébe a kor önkénye, de a ker. kath. hit rendületlenül áll és gyarapodik. A zsidó nép, Istennek választott népe, szétszórtatott az egész világon, s homlokán viseli saját bűnének bélyegét s főnhangon tanuskodik a kath. hitről; a római birodalom a büszke nemzettel együtt elenyészett, s csak a történelem lapjai tanuskodnak róla, hogy létezett valaha, míg a kath. hit áll, s mint terebélyes tölgy alá, melynek sűrű lombzatai kellemes árnyékkal kínálják a fáradt vándort, ugy siet mindenki e boldogító vallás védszárnyai alá, tiszta meggyőződés lévén mindenkinek utmutatója. A viszályok meg-ingatták ugyan e fát, s a fenyegető villámok, melyek körülré cikáztak, nem egy zöld lombot szakítának le róla, de azért a fa napról napra növekedik s évenként mosolygóbb zöldet hajtának bokrosuló ágai. Az alatta pihenni vágyók száma pedig mindinkább szaporodik, s habár a terebélyes fa fölött olykor fellegek tornyosulnak is össze, fölmosolyg ismét az élető nap, mely ujult erőt lehel rá, s az égi harmat, a szent kegyelem naponként szilárdítja mélyebbre ható gyökereit. Hasztalan erőködtök tehát ti is renanisták, mert valamint eretnek elődeitek elenyésztek felekezeteikkel együtt, s a történelem, mint szomorú emléket tartá meg nekünk, a késő utódoknak, hogy ne esüggédjünk, hanem bátran szálljunk veletek szembe, igen valamint eretnek elődeitek elenyésztek, úgy fogtok ti is, az emberi-nem gyalázata! megsemmisülni. S hogy ez így lesz, édes Üdvözítőnk szavain kívül tanuskodik azon nevezetes kath. hitélet, melyről röviden akarunk szólani.

Junius 11-én este vártuk körünkbe bibornok-hg-primás Scitovszky János ő eminentiáját. Esteli fél nyolcz óraker a pesti központi papnövelde kapujánál várakoztak ő eminentiája megérkezése: mlgos Szabó József pápai főpap a pesti közp. papnövelde ft. elüljáróságával együtt, továbbá ngos és ft. Somogyi Károly és Sujánszky Antal urak, végre a pesti növendékpapság. Rövid várakozás után megérkezett a várva-várt vendég. A jelen voltak mindnyájan a számára elrendezett szobába kísérték ő eminentiáját, hol mlgos Szabó József szívhez szóló ékes latinságu rövid beszédben üdvözölte a magas vendéget, mire ő eminentiája atyai szeretettel válaszolt. Esteli 9 óraker a realtanodai ifjuság serenade-dal kedveskedett s tisztelkedett ő eminentiájának. A rá következő napon már reggeli 8 óraker a papnöveldeből a zsutolásig megtelt egyetemi templomba vonult ő eminentiája, hol fényes egyházi segédlet mellett mutatá be Istennek a vérnélküli szent miseáldozatot. A sz. mise végeztével ő eminentiája fölszentelte a realtanodai ifjuság gyönyörű zászlaját, s azután székébe ereszkedve hosszú beszédet intézett az ifjusághoz, mely oly szép és szívhezszóló volt, hogy nemesak az ifjak, hanem a felnöttek is üdvös tanúságot vonhattak magoknak belőle. Atyai szeretetből sugárzó arcczal mondotta el, hogy melyik volt az első zászló. Oda tekintetek a Golgothára, ott tüzetett föl a kath. egyház első zászlaja, a sz. kereszt, melyen a világ váltsága és üdve függött. E zászló alatt kell harczolniotok utolsó csepp vérig, s hogy soha se esüggédjete el, tekintetek a keresztre, mely a zászló tetején ragyog, s jusson eszetekbe, hogy ezen jelben fogtok és kell győznetek. Majd ismét a zászlón levő képre irányzá ő eminentiája a hallgatóság figyelmét, mely képeknek egyike a bold. szüz Anyát, a másika pedig sz. Imre herceget ábrázolá. Meghatóan esetele a bűn nélkül fogantatott szüz Anya tökélyeit és éreneyeit, melyeket követésül ajánlott, s különösen kiemelte, hogy ha mások tisztelik szüz Máriát, mennyivel inkább kell ezt nekünk magyaroknak tenni, miután sz. István első apostoli királyunk az ő hathatós pártfogásába, oltalmába ajánlotta halálos ágyán a mi

édes hazánkat, s vele minden reményteljes fiait. Majd ismét sz. Imre herceget állítá szemünk elé, mint a szüzi tisztaság s engedelmesség buzgó követésére méltó példányképét. Végre abbéli örömet fejezte ki, hogy ép ezen napon szentelhetette föl a tanoda új zászlaját, midőn a bérmálás szentsége által az isteni kegyelemmel megerősítendi őket, s a Szentlelket adja nekik, hogy a kereszt jele alatt harczolván a kath. hitben állhatatosan megmaradhassanak, s erős kath. meggyőződésüket a szép de gyilkot rejtő s bízogó szavak és okoskodások meg ne ingathassák! Szintoly ékesen és szívrehatóan fejtegette ezután a bérmálás szentségének jelentőségét s magasztosságát. Ezen kenetdus beszédet a Szentlelek segítségülhívása fejezte be, mely után hozzáfogott a sz. foglalatosághoz. Az egyetemi templom s a papnövelde földszinti folyosója háromszornál többször felt meg, oly nagy volt a bérmalandók száma. Mi napnál világosabb bizonyítéka azon erős hitnek, melyről tudósításunk elején emlékeztünk meg. Erős s kézzelfogható bizonyítéka továbbá annak is, hogy Renan s elvoknai már most is kudarczot vallva szemléltetik istentelen műveiket. Sőt mi köszönettel tartozunk nekik, miután a polyvát s fattyubajtásokat segítettek kitisztítani s lementszeni, mivel a kath. egyház épen semmit sem veszített, sőt inkább nyert. A „névszerinti“ katolikusokra a kath. egyháznak nincs szüksége. A kik igaz katolikusok voltak azelőtt, azok maradtak azután is. Avagy nem ezt tanusítja-e a szülék abbéli buzgósága, hogy gyermekeiket siettek a bérmálás szentsége által megerősíteni s a kath. hitben állhatatosan megőrizni? Délutáni két óráig fáradozott ő eminentiája, mely idő alatt 1840-t avatott föl Krisztus Jézus bajnokainak, nem is győzte volna maga elvégezni, ha csak Peitler Antal vácsi püspök ő mlga nem sietett volna segélyére, ki szintén 8—900-t avatott föl. Valóban meglepő s nagyszerű látvány volt a két apostoli buzgóságu főpapot munkálkodni szemlélni az Ur szölejében! Mi önkénytelenül valánk föltanui azon alkalommal a következő párbeszédnek. Mit csinálnak itt? kérdé egy fiatal ember barátjától. Bérmálnak, felelte ez. Csodálatos emberek ezek a katolikus püspökök s papok, mondá az első. Bizony, édes barátom, felelé az utóbbi ismét, a mi (bizonyosan protestansok lehetnek mindketten) papjaink még csak árnyékai sem lehetnek a katolikusokéinak. Lásd így tart ez reggeltől itten, a nélkül, hogy az aggastyán primás csak egy percze is megszünt volna foglalatoskodni, őszintén mondhatom neked, ezen véghetetlen szeretet s önfeláldozás, mit a pápistáknál tapasztalok, meghatja fejemet s szívemet. Mi hallva ezeket örömtől dagadó kebelrel távoztunk tovább s szívünkben kértük Istenünket: adja szent kegyelmét mindazoknak, kik a kath. egyházon kívül élnek, hogy így az igazság útjára térve a kath. egyház kebelén szívják magokba az egyedül üdvözítő kath. hitet. A bérmálás szentségének kiosztása után alig pihent egy óráig ő eminentiája, s megint utnak indult Főthra mlgos Károlyi István gr. látogatására. Midőn kikísérték ő eminentiáját a papnövelde kapujáig, álmélkodva szemléltük, hogy a roppant fáradságos munka után oly vidámnak s elevennek láttuk. A kocsirol atyai áldását adta ránk s azután lelkes éljenzések között távozt, mit az utczán összegyűlt nép ismét viszhangoztatott. Adja az ég, hogy még sokáig éljen ő eminentiája a kath. egyház díszére és javára, ugyszintén a magyar haza fölvirágzására!

H r a b o v s z k y István.

Pest, jun. 23. A keresztény szeretet sokféleképen nyilatkozik, mindazáltal egyik legszebb fejleménye a szenvedőknek segélyzése. A női kebel az ily gyöngéd érzelmnek leggazdagabb földje, leginkább, ha a vallás jótékony befolyásával melegeníti. A haza fővárosában minden rangu és rendű honleányok „Magyar gazdasszonyok egylete“ czim alatt egyesültek, a végre, hogy szóval s tettel segítsenek ott, a hol hathatós és gyors segélyre szükség van. A Mindenható, ki a legkisebb adományt is méltó jutalomban fogja részesíteni, gazdag mennyei áldásával jutalmazza a nemes kebleket, melyekben a szenvedő felebarátért oly melegen dobogó szív lakik. A jötevők közül sokan e nemes hölgyek kezére bízták szeretetadományaikat, meggyőződve lévén, hogy ezek oda fogják a segélyösszegeket juttatni, a hol az inség legnagyobb. A különféle községek lelkészeitől, egyes inségbizottmányoktól, sőt egyesektől érkezett részint hírlapokban közzétett, részint az egylet rendes gyűlésein fölölva-

sott hálaíratok fényes bizonyosságot tesznek azon tetemes könyradományokról, melyek ez egylet által a szűkölködők fölségelésére küldettek. Azonban nem csak az anyagi szükség enyhítése volt az, a mire a nemes hölgyek szemüket vetették, az árva leánykák nevelésére is fordíták figyelmüket. Az Isten megáldá szándékukat, úgy, hogy az egylet eddig 18 árva leányt részesít neveltetésben. Az egyleti bizottmány júniusban gyűléséből a következő érdekes pontokat közöljük: „Különös örömmel hallgatta az igazgató választmány a Remella y Gusztáv ur által beküldött levelet, melyhez 125 frt volt mellékelve Abauj megyéből, mint eredménye azon nemes ügyekezethez, melyet a gyermekek tanúsítanak szűkölködők irányában. Ugyanis pünkösd estéjén színi előadás, szavalás, hangverseny és sorsolás rendeztetvén. Horváth Miklós és László, Török Leona, Teleki Mariska és Petronella, Török Ilon és Mariska, Drezényi Mariska, Soos Alexandra, Schreiber Mari, Metzner Berta, Soos Natalia, Mihályi Kálmán és Gedeon, gr. Csáky Rezső által, kik is ez ártatlan mulatsággal igyekeztek embertársaikon segíteni. A beküldött összeg rendeltetése helyére azonnal elküldetett. Nem kevesebb figyelmet fordított a választmány Polák testvérek nyomdatulajdonosok által beküldött szép ajánlatára, melyben nyomdájukat följajánlják az egylet által beküldendő leánygyermek betűszedői tanítására. A választmány áthatva ez üdvös eszmetől, mely a leánygyermeknek is alkalmat készült adni, hogy ez uton is jövőjük biztosításán dolgozhassanak, s hogy így hasznos munka által a nyomortól ovasanak meg, mindazáltal az eszme minden szépsége mellett is az ajánlatot jelenleg el nem fogadható, nem bírván saját növeldejében előkészített gyermekkel, valamint nem vállalkozhatván az erkölcsi felügyeletre, mely nélkül felelőséget magára egyleti minőségében nem vállalhat.“ Uj tagoknak bejelentettek: alapítónak gróf Eszterházy Istvánné szül. b. Jeszenák Gizela 200 frt, Arányi Lajosné 100 frt.

Heti szemle.

A szentséges Atya a hívek által kifogyhatlan bőkezűséggel nyújtott „Péterfilérekben felbecsülhetlen tőkét bir. Ezt az egész világ elismeri s ezen tőkében nagyobb bizalmat helyez, mint bármily ország pénzüzetében. Ez bebizonyult közelebb azon alkalommal, midőn tetemes összegű kölcsön fölvételre Mig t. más államok rendszeren többet kevesebbet vesztenek a kölcsönpapírok kibocsátásánál, a jövedelmeinek nagy részétől megfosztott pápa, midőn új kölcsönpapírokat ad ki, ezeket készpénz gyanánt fogadják. A lapok írják, hogy a belga hitelbank utján létesült az új pápai kölcsön. Az ekként szerzett pénzeszeg a nagyszámu intézetek föntartására, a kath. missiók kiterjesztésére, szóval a kath. egyház közszükségeinek fedezésére fog fordíttatni. De nem csak anyagilag törekszik a szentséges Atya az egyházon segíteni, a híveknek lelki üdvé képezi legfőbb gondját. Ez határozta őt arra, hogy Skóciában, a hol eddig csak apostoli helynökök működtek, még pedig Glasgow, Aberdeen, Inverness és Dundee városokban új püspöki székeket, Edinburgban pedig érsekséget állítson. Van Skóciában jelenleg mintegy 400000 katolikus; 4 apostoli helynök, 178 áldozár, 191 templom és kápolna, 2 férfi- és 13 nőkolostor.

Angolországban is örvendetes előhaladást tesz a kath. egyház, a mit az évenként szaporodó templomok száma fényesen bizonyít. A nagyevű Wiseman bibornok közelebb szentelte föl Nordhamptonban a székesegyházat. Még 1820-ban csak egyetlen egy kath. pap lakott e nagy kiterjedésű városban; a kath. község láthatóan növekedett úgy, hogy már 1825-ben csinos kápolna épült. 1840-ben a kápolna be nem fogadhatván a katolikusok számát, e mellé templomot építettek; ekkor neveztetett ki oda Amherst apostoli helynöknek püspöki ezimel. Az Isten áldása nyugodott ezen új kath. telepen, úgy, hogy 1862-ben a minden áldozatra kész hívek a most fölszentelt székesegyházat kezdték építeni.

Poroszországban furesa dolgok történnek. Berlinben Urnapján a kath. község hosszabb menetben vonul Spandauba; utközben hozzácsatlakoznak a charlottenburgi katolikusok is. Több év óta tiltva van processióképen vonulni ki Charlotten-

burgból, a hol a lakosság legnagyobb része protestans. Midőn az idén a charlottenburgi katolikusok a berlini katolikusokkal együtt az előbbiei községi területére léptek, egy rendőr fölszólította a menetet: szűnjenek meg hangosan imádkozni. Az imádságot folytatták ugyan, mindazáltal az egyházi lobogók összegöngyölítését és vállakon való hordását tanácsosabbnak tartották.

Hamburgban igen csekély számu kath. község létezik, melynek tagjai azonban a felebaráti szeretet gyakorlatában igen kitűnnek. Igen nagy áldozatokkal föntartják az ugynevezett Mária-kórházat, melyben a betegek nem csak testi szenvedéseikben nyernei segélyt, hanem lelki szükségükről is kellően gondoskodnak. Midőn mult hónapokban a schleswigi csatatérről sok sebesültet hoztak, a Mária-kórház a legnagyobb készséggel befogadott annyit, a hányat csak lehetett. Az itt elhelyezett osztrák katonák nagyrészt katolikusok voltak s jól esett nekik a kórházi csinos kápolnában az isteni-tiszteleten jelen lehetni. Ő cs. s ap. kir. Fölsége ezen nemes föláldozásról tudomást vévén, a kórházi alapítóke növelésére 1500 forintot ezüstben adományozni méltóztatott.

Társulati ügyek.

Isten egyházát dicsőségesen kormányzó szentséges Atyánk IX. Pius pápa f. évi martius 11-én a halászygyűrű alatt kelt apostoli brevijével a Szent-László-Társulat tagjainak a szent László s sz. Erzsébet napjaira már azelőtt engedélyezett teljes bucsut nemcsak valamennyi keresztény hívekre, hanem, hogy az anyaszentegyház ekként föltárt kincsének kegyadományában minél többen részesülhessenek, a nevezett védszentek ünnepnapjai egész nyolczadára is kiterjesztvén: ugyanezen védszentek elsője, sz. László király közelgő ünnepélyének ez évbeni tartására a társulati központi választmány által az ünnepnap nyolczadába és július 3-ra eső vasárnap tüzetett ki; mikor is az a pest-belvárosi plebániái templomban, reggeli 10 órakor, mint a plebániái isteni-tisztelet rendes idején, egyházi szónoklattal s ünnepélyes szent misével fogván megülni, erre a társulat t. cz. tagjai és minden rendű ajtatos hívek tiszteletteljesen meghívotnak. — Kelt Pesten, a Szent-László-Társulat központi választmányának 1864-ki maj. 10-én tartott gyűléséből.

A társulati titkár.

Irodalom.

Kempis Tamás négy könyve Krisztus követéséről. Kiadta Nogáll János. Pest, 1864. 330 l. — Az örök, mert isteni igazságok magyarázata és a fogékony keblek fölgulyasztására alkalmas földerítése mindenkire nem csak hasznos, hanem szükséges is. Mélyen kell szívünkbe vérszűnünk mindazt, melynek segítségével lelki üdvünket biztosan munkáljuk, valamint más részről csak azt szeretjük igazán, a miről minél többször gondolkodunk s melynek minél jobb ismeretére jutni törekszünk. Innét van, hogy az isteni igazságok helyes magyarázatának és alkalmaztatásának olvasását az egyház mindenkor a legbuzgóbban ajánlja. Hogyan tudhatod, hogyan követheted, ha azokat nem tudod? Olvasni s ismételve olvasni kell tehát a lelki vezéreket, kik legjelesb élettársakul ajánlkoznak. Ily lelki vezérek között kitűnő helyet foglal el Kempis Tamás „Jézus követéséről“ címzett könyve, mely fölülmulhatlan hit- és erkölcsitisztasága, kedves irmodora, érzelemméltsége és lángoló buzgótsága miatt az összes kereszténységnek közbirtoka. Magyar nyelven is többféle kiadást ért már ezen örökbecsű mun-

kának fordítása. Ajánlatosabb az, mely a főnkelt lelkü írónak gondolatait és eszmemenetét a leghívebben adja vissza. És ilyenek találjuk az előttünk fekvő fordítást, mely oly kedves és könnyen folyó, érthető és válogatott, kenetes és hű, hogy ezen érzelmeket és igazságokat jobban alig lehetne kifejezni. A ft. fordító és kiadó, ki magyar egyházi irodalmunkat már annyi jeles munkával gazdagította, a katolikusok meleg hálájára tarthat méltó igényt azon okon, hogy az általán jelesnek ismert munkát ily jelesen fordítva adja a magyar kath. nép kezébe. Midőn e munka megszerzését a legbuzgóbban ajánljuk, kiemeljük, hogy a ft. fordító a jelen magyar fordítás „tulajdonjogát a nagyváradi l. sz. egyházmegyebeli Salamonféle árvák nevelődjére” ruházta át, a jónak eszközlése által valóban jót eselekedvén. Megszerezhető a szépen kiállított munka Pesten Eggenberger Ferdinand könyvkereskedésében (kemény kötésben 1 frt, olesó kidás 50 kr, diszkiadás 2 frt), sommás (legalább is 20 példányról szóló) megrendelésnél Nagyváradon 20-ra 5 ingyen példány jár.

Különfélék.

— Öcs. s apostoli kir. Főlsége a vácsi székes-káptalannál megürült utolsó kanonoki állomásra Kovács Pál czimz. apátot s dorozsmai lelkészt és alesperest; a bóthi sz. Móríc cz. prépostságra Faller Antal göllniczbányai lelkészt kinevezni; továbbá Kanizs Lázár mag. can. s cz. apátnak nyitrai főesperessé fokozatos előléptetését az esztergomi főkáptalannál helybenhagyni, s az ez által megürült utolsó kanonoki állomásra a primási iroda igazgatóját gr. Nyáry Rudolfot kinevezni; végre a kalocsai érseki káptalannál Klásszánovich Marian örkanonoknak az éneklő-kanonoki, Tary xav. Ferencz mag. can. sen. az örkanonoki állomásra, Lichtensteiger Ferencz mag. can. juniornak a mag. can. állomásra történt fokozatos előléptetését helybenhagyni s az ugyanott megürült mag. can. juniori állomásra Scherer János esp. esébi lelkész és ker. iskolai felügyelőt legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— Mint értesülünk, ft. Lapsinszky János pélyi plebános ur a szigorú tél hónapjaiban a szükölködők segélyezésére ritka áldozatkészséggel 2080 frtot adományozott. A Mindenható áldja meg a buzgó lelkészt e jótékonságaért!

— Fájdalommal vesszük Sopronyból a következő gyászjelentést: A sopronyi szent-Benedek-rendü székháznak tagjai sajtó kebellet jelentik tisztelt házfőnöktük- és főgymnasiumi igazgatónak s illetőleg szeretett és feledhetetlen rendtársuknak nt. Ramóczy Valeriánnak rövid betegeskedés után folyó évi június 20-án esti fél 7 órakor életének 58-ik évében tüdőhűdés által történt, minél váratlanabb, annál gyászosabb halálát. A

boldognitnak hült tetemei június 22-én déleesti 6 órakor a Mihályról nevezett köztemetőben takarítottak el. Az engesztelő-áldozat a Mindenhatóknak június 23-án reggeli 8 órakor a szent-Benedek-rendűek egyházában mutatott be.

— Megkérítettünk a következő sorok fölvételére: (Figyelmeztetés). Miután az „Egyetemes magyar-erdély-és horvátországi egyházi névtár” szétküldését már rövid idő múlva megkezdjük, bátrak vagyunk azon t. ivtartóinkat, kik előfizetőik névsorát még eddig be nem küldték, figyelmeztetni és tisztelettel fölkérni, miképen sziveskedjenek azt minél előbb eszközölni, minthogy a névtár szétküldése beálltával annak előfizetési ára 2 frt 50 kr megszűnik és a magasabb boltiár fog beállni. Hartleben és társai könyvkereskedése.

— Előlegesen jelentjük, hogy sajtó alól kikerült: **A rab-szolgakereskedő vagyis ész szív nélkül.** Jellemrajzok Éjszak-Amerika déli államaiból. Ambach Ede után az érettebb ifjuság számára magyarítá Ráczel József. Kiadja a Sz.-István-Társulat. (1864-ik évi tagilletmény.) 164 l. Ára füzve 60 kr.

Kegyes adományok.

A nagyváradi sz.-Orsolya-apáczák iskoláinak első osztálybeli növendékeitől: Pápa 6 szentsége részére 1 frt, a chinai gyermekek megmentésére 1 frt.

A sz.-gyermekesség-társulatnak tek. Patrubby Jánostól 1 frt 20 kr ezüstben, ugyanattól a pesti kath. legényegyletnek 1 frt.

Matulányi Béla végzett jogásztól a pest-lipótvárosi templomnak a bérmlás szentségének f. é. június 12-én Pesten az egyetemi templomban bibornok-hg-primás ő eminentiája által lett kiszolgáltatása alkalmából: „Spiritus sancti gratia illuminet sensus et corda nostra: ut providere possimus, quae agenda sunt, et quae recta sunt, agere valeamus” jelígyével 1 db es. arany.

Nyílt levelezés.

A Szent-István-Társulat titkárától: Ft. Kubriczky András alesp. és taksonyi plebános urnak: Az előfizetés a „Szentek életé”re nézve tovább is fentartatik. — Ft. Petheő Demjén theol. tanár urnak Pannonhegyén: A kérdéses „Káték”at alkalmilag tessék Pestre küldeni az ügynökséghez. — T. Majoros Antal káplán urnak Eperjesen: A „Religio” nem a társulat tulajdona. A „Kath. Néplap” megindított. — Általában: Cantu Világtörténelmét illetőleg az 1864-ki társulati naptár borítékán adott értesítésre figyelmeztetjük a tisztelt előfizetőket.

Előfizetési fölhívás

„KATHOLIKUS NÉPLAP”

1864-ki július-decemberi folyamára.

Teljes tisztelettel fölhívjuk t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, egyszersmind bizalmasan kérvén a t. cz. plebános urakat, egyházgondnokokat, tanítókat s minden rangu s rendű híveket, miszerint a „Kath. Néplap”ot pártolni s köreikben terjeszteni sziveskedjenek.

Addig is, míg a Szent-István-Társulat utolsó közgyűlésén a „Kath. Néplap”ra vonatkozólag hozott határozatokat minden tekintetben fogantatba venni lehetend, a szerkesztő föladatának ismeri, a kifejezett ohajtásoknak és hozott határozatoknak lehetőleg eleget tenni.

Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr, vidékre postán 1 frt 66 kr o. é.

Az előfizetési pénzek a **Szent-István-Társulat igazgatóságához** (borzuceza 3-ik szám alatt) **bérmentesen** intézendők.

A t. cz. gyűjtőknek minden 10 előfizető után egy tisztelet-példánnyal kedveskedni el nem mulasztjuk. Pest, június 12. 1864.

Szerkesztő.

Kiadja a **Szent-István-Társulat.** — Felelős szerkesztő: **Szabóky Adolf.**

Nyomatott Pesten, Emich Guszláv, magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)